

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**ЕКОНОМІКА, ОБЛІК, ФІНАНСИ ТА ПРАВО В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**ECONOMICS, ACCOUNTING, FINANCE AND LAW IN THE
CONTEXT OF GLOBALIZATION: TRENDS AND PROSPECTS**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 3
Part 3**

**12 вересня 2019 р.
September 12, 2019**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

трансфертного ціноутворення підприємства сприяє проведенню процедури попереднього узгодження цін у контрольованих операціях з органом державної податкової служби.

Список літератури

1. Платниками подано 2,1 тис. звітів про здійснені контрольовані операції у 2017 році на суму майже 1,6 трлн. грн. URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/367675.html>.

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-УІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції: наказ Міністерства фінансів України від 18.01.2016 №8. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0187-16#n17>.

УДК 657.1

Шевчук С. А.
аспірант,

Тернопільський національний економічний університет,

Палаш А. В.

аспірант,

Тернопільський національний економічний університет

**КОНЦЕПТУАЛЬНА Й ОБЛІКОВА ВЕКТОРИЗАЦІЯ
ДИВІДЕНДНОЇ ПОЛІТИКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Теоретична концепція та організаційно-методичні параметри дивідендної політики підприємств досить ґрунтовно досліджені вітчизняними науковцями. Фундаментальні праці Моссаковського В. Б., Саблука П. Т., Стельмашука А. М., Гайдуцького П. І., Ігнатенко М. С., Бруханського Р. Ф. Михайлова М. Г. та ряду інших науковців повною мірою характеризують концепцію і методологічні основи процесу нарахування й виплати дивідендів у вітчизняних і зарубіжних підприємствах. Однак, сучасна модель функціонування сільськогосподарського сектора економіки України повною мірою не відповідає світовим стандартам ринкової економіки. Відповідно загальна система нарахування і виплати дивідендів у класичному вигляді є непридатною для використання в умовах вітчизняного сільськогосподарського виробництва. Дивідендну політику підприємств аграрного сектора економіки України необхідно певним чином адаптувати до особливостей вітчизняних земельно-майнових відносин і застосовувати з врахуванням специфіки конкретних агроформувань.

У вітчизняному законодавстві є декілька визначень терміну «дивіденди». Стаття 116 Цивільного кодексу України та стаття 167 Господарського кодексу України оперує дивідендами як частиною прибутку, одержаною учасником від діяльності господарського товариства. Стаття 30 Закону України «Про акціонерні товариства» вказує, що дивідендом є частина чистого прибутку акціонерного товариства, що виплачується акціонерові з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та/або класу. Пункт 14.1.49 Податкового кодексу України оперує дефініцією «дивіденди» з позиції оподаткування.

Зазвичай базою для розрахунку й виплати дивідендів є чистий прибуток підприємства як частина балансового прибутку, що лишається в його розпорядженні після сплати податків, зборів й інших обов'язкових платежів (за даними бухгалтерського обліку). Дивіденди можуть бути виплачені за рахунок чистого прибутку, як отриманого за результатами звітного року, так і підсумками минулих років. В акціонерних товариствах за відсутності чи недостатності чистого прибутку дивіденди за привілейованими акціями виплачуються за рахунок резервного капіталу акціонерного товариства або спеціального фонду.

Вивчення вітчизняної та світової практики нарахування й виплати дивідендів доводить наявність принципово відмінних підходів і видів дивідендної політики залежно від критеріїв, які застосовуються в процесі нарахування дивідендів: 1) стабільної питомої ваги дивідендів у прибутку (обмежує дію суб'єктивних факторів при визначенні розміру поточних дивідендів; обсяг виплат перебуває у прямій залежності від розміру прибутку; виникає суттєве обмеження інвестиційних можливостей сільськогосподарського підприємства у випадку одержання незначної маси прибутку); 2) фіксованих дивідендних

виплат (дивіденди виплачуються у попередньо визначеному стабільному розмірі; акціонер практично не зацікавлений у збільшенні обсягу прибутку); 3) постійного росту дивідендів (в основі даної політики лежить, передусім, психологічний фактор впливу; дивіденди в більшості випадків штучно занижені; орієнтація на перспективу); 4) стабільності виплат (підприємство з метою підтримання сприятливого іміджу стабільно сплачує дивіденди за будь-яких результатів діяльності); 5) залишкова політика (дивіденди формуються згідно залишкового принципу – після задоволення всіх потреб підприємства щодо розподілу прибутку; існує фактор ризику недоодержання доходів); 6) повної капіталізації прибутку (реінвестування отриманих доходів; повна невиплата дивідендів або альтернативний шлях отримання доходу у вигляді цінних паперів шляхом збільшення обсягу персонального статутного внеску) [2, с. 219]

Якщо законодавством країни (США, Швейцарія) передбачено нижчий рівень оподаткування нерозподіленого прибутку порівняно з розподіленим, то підприємство отримує податкові переваги при використанні як джерела фінансування реінвестованого прибутку. Якщо ж рівень оподаткування дивідендів є нижчим, ніж рівень нерозподіленого прибутку (Німеччина), то вигіднішою буде виплата дивідендів. Ця обставина лежить в основі ще однієї теорії у галузі дивідендної політики – концепції податкових переваг [5].

Кожен із представлених видів дивідендної політики може використовуватись підприємством протягом певного періоду діяльності заради досягнення певної мети. Вибір і практична реалізація конкретного виду дивідендної політики підприємства зумовлена рядом факторів економічного, правового, адміністративного, соціального впливу. Таким чином, періодичне застосування конкретного варіанту дивідендної політики вимагає виваженого економічно обгрунтованого підходу з врахуванням особливостей національної економіки, специфіки конкретного підприємства та стратегічних завдань діяльності.

Приймаючи рішення в галузі дивідендної політики, потрібно враховувати, що вони впливають на низку ключових параметрів фінансово-господарської діяльності підприємства: величину самофінансування, структуру капіталу, ціну залучення фінансових ресурсів, ринковий курс корпоративних прав, ліквідність та низку інших [4, с. 242].

Основні принципи розробки дивідендної політики є: принцип прозорості; принцип своєчасності; принцип обгрунтованості; принцип справедливості; принцип послідовності; принцип розвитку; принцип стійкості [3, с. 121].

Основним регулятором дивідендної політики підприємства є рішення Загальних зборів співвласників, яке повинно враховувати, з однієї сторони, інтереси засновників (учасників) в отриманні максимуму прибутку, а з іншої – стратегічну позицію підприємства як суб'єкта підприємницької діяльності. Вивчення світового досвіду формування й розвитку дивідендної політики підприємств вказує на існування третього, не менш важливого, фактора впливу на зміст дивідендної політики – врахування економічних інтересів підприємства як суб'єкта фондового ринку (емітента цінних паперів). На жаль, в сучасному сільськогосподарському виробництві України даний аспект майже не враховується, оскільки фондовий ринок розвинутий слабо, а механізм прямого інвестування у діяльність сільськогосподарських підприємств не діє [1, с. 223].

Таким чином, дивідендна політика вітчизняних сільськогосподарських підприємств повинна формуватись в розрізі наступних аспектів: 1) забезпечення економічних інтересів співвласників в отриманні максимального прибутку; 2) систематичне часткове реінвестування прибутку з метою розширеного відтворення; 3) підвищення інвестиційної привабливості підприємства; 4) створення стабільного перспективного іміджу підприємства.

Список літератури

1. Бруханський Р. Ф. Оптимізація процесу нарахування і виплати дивідендів у сільськогосподарських підприємствах України. Інноваційна економіка. 2010. Випуск 5 (19). С. 220-224.
2. Бруханський Р. Ф. Трансформація дивідендної політики сільськогосподарських підприємств з позицій стратегічного менеджменту. Наука молода. Тернопіль : Економічна думка, 2009. № 12. С. 218-220.
3. Рубаха М. В., Овчар О. А. Дивідендна політика як елемент системи формування та використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання. Молодий вчений. № 7 (34). 2016. С. 120-123.
4. Сташук О. В., Малишко Ю. В., Яковук Л. С. Особливості формування дивідендної політики на підприємстві. Наукові записки. Серія «Економіка». Випуск 23. С. 239-242.
5. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 554 с.